

P. Fyssen:

Hvorfor bør Flaaden i Hovedtræk
være sammensat som fastsat i
Sprængsloven af 1922
med senere Ordninger.

22. 1. 1929.

22.
 Foredrag i Søløjtnantsselskabet den 15te Januar 1929.

Hvorfor bør Flaaden i Hovedtræk være

sammensat, som fastsat i Søværnsloven

af 1922 med senere Ændringer.

Orlogskaptajn P. Ipsen.

Deres Majestæt, Deres Kongelige Højhed, mine Herrer!
 Den logiske Fremgangsmåde ved Udarbejdelsen af en Flaadeplan burde som bekendt være, at der paa Grundlag af de udenrigspolitiske - strategiske Krav udarbejdedes en samlet Forsvarsplan og ud fra denne de særlige Hær- og Flaadeplaner, alt under tilbørlig Hensyn til Landets Økonomi. Indenrigspolitikens Opgave burde ideelt set være at søge at fremskaffe de fornødne Midler og at kontrollere, at de anvendtes paa den mest økonomiske og samfundsgav^{ne}lige Måde.

Jeg skal afholde mig fra at komme ind paa indenrigs-militar-politiske Betragtninger, jeg ønsker kun straks at paapege, at saaledes som de indenrigspolitiske Forhold nu engang er, saa maa man ved Udarbejdelsen af en Flaadeplan indskrænke sine Forordringer til at være Minimumskrav til Løsning af de stillede Opgaver. Det gælder med andre Ord i udpræget Grad om at faa det mest mulige ud af det mindst mulige.

I Overensstemmelse hermed bemærker Viceadmiralen og Marinestaben ogsaa i deres Udtalelser til Regeringslovforslaget om Rigets Forsvar:

"Vi ønsker at fremhæve, at vi overalt har anslaaet Udgifterne saa lavt som muligt og forsvarligt."

De forskellige politisk-økonomiske Overvejelser førte Viceadmiralen og Marinestaben til det Resultat, at der maatte kunne stilles berettigede og vel begrundede Krav om at faa gennemført Søværnsordningen af 1922 med visse organisatoriske Forbedringer, der i øvrigt i flere Henseender var sammenfaldende med Rege-

ings-Lovforslaget, og at man maatte kunne finde Forstaaelse for Krav om, at Flaademateriellet burde bringes paa Fode i Løbet af 10, subsidiært 15 Aar. At stille Krav om mere maatte politisk set anses for haabløst, men da det var Minimumskrav, der var fremsat, maatte man paa den anden Side bestemt udtale ikke at kunne sige god for nogen ringere Flaadeplan svarende til de stillede Hovedopgaver.

Men hvorledes sammenstemmer nu dette politisk-økonomiske Resultat med de Krav, der bør være de primære og afgørende, de strategiske, eller med andre Ord, menes det, at Flaaden inden for 1922 Ordningens Rammer vil kunne løse sin Del af Forsvarets Opgaver, Hvad angaar Opgaverne, saa er de i Regeringsforslaget for Rigets Forsvar nævnte i alt væsentlig de samme som de i 1922 Ordningen for Flaaden opførte, og hvad de udenrigspolitiske Forhold angaar, saa vil ingen med Føje kunde paastaa, at de tegner sig væsentlig lysere end i 1922, Hvad Materieludviklingen angaar, da er det egentlig kun paa eet Omraade, at der er sket en betydelig Udvikling, nemlig ved Luftmateriellet, og det er ogsaa her, at der særlig tiltrænges langt fastere Rammer end angivet i 1922 Ordningen.

Man kan derfor sige, at det er med en vis Logik, at de nævnte Myndigheder i det store og hele står paa samme Standpunkt som de samme Myndigheder gjorde i 1922.

Det vil imidlertid være rimeligt dernæst ganske kort at berøre Spørgsmaalet den samlede Forsvarsplan.

Der har jo været talt en Del om, at der denne Gang var Enighed mellem de to Værns Sagkyndige, og omend dette ikke har givet sig noget skriftligt eller egentligt officielt Udtryk, saa mener jeg dog at kunne sige, at det af Samtaler mellem de ansvarlige Sagkyndige fremgik, at der var Enighed mellem disse om visse strategiske Hovedlinier.

Desuden kan ogsaa nævnes, at der i deres Udtalelser er udtrykt Enighed om at overføre Københavns Søbefæstning til Søværnet, og at den bør vedligeholdes og bemannes forsvarligt, og blandt andet er der ogsaa Enighed om, at hvert Værn bør beholde sit Flyve-

væsen.

Men for at vende tilbage til de strategiske Hovedlinier.

Det vil være mig umuligt inden for dette Foredrags Rammer at komme nærmere ind paa udenrigspolitiske Betragtninger vedrørende forskellige Magtkonstellationer, Østersøproblemer og andet, det er isøvrigt min Opfattelse, at man skal vogte sig for ved Indretningen af sit Forsvar at lægge for meget an paa døgnstrategiske Betragtninger, man bør arbejde paa langt Sigt og bygge sin Forsvarsordning i sine Grundlinier efter historiske og militargeografiske Erfaringer og Betragtninger, men Organisation og Operationsplanerne bør være saa elastiske, at Forsvarsordningen har den fornødne Bevægelighed.

Saavidt jeg skønner, er de ansvarlige militære Sagkyndige ogsaa enige om disse Grundlinier, og om at det bør være den rette Bevægelighed i Forsvarsplanerne. De strategiske Dispositioner for hele Forsvaret maa jo i høj Grad afhænge af, hvorledes den militære Situation er i vore Farvande, med andre Ord i hvilken Udstrækning vi ved egen eller allieret Hjælp har Herredømmet i vore Farvande. Deraf afhænger i første Instans i hvilken Grad Forsvaret kan og bør føres som et Øforsvar eller, i Tilfælde af Angreb Syd fra, i Jylland.

Hvis Øerne er sikret, er der ingen Grund til at beholde Tropestyrker paa Øerne. Men i jo ringere Grad vi har eller kan regne med at have Herredømmet i vore Farvande desto mere maa vi basere os paa Øforsvaret.

Som et Øforsvar maa Danmarks Selvstændighedsforsvar føres og her maa ganske givet Sjælland være Hjørnestenen, dette som bekendt dels fordi denne Ø flankerer de to vigtigste Gennemsejlingsfarvande Sundet og Store Bælt og dels fordi København med alle deri værende militære Resourcer nu ligger paa Sjælland.

Nær der anlægges landmilitære Betragtninger, synes man fra sømilitær Side undertiden noget tilbøjelig til at se bort fra, at Hæren er stærkt bundet af Mobiliseringshensyn, idet Mandskabet i Kraft af den almindelige Værnepligt jo udskrives over hele Landet, dette stiller visse Krav om en Dækning af Mobiliseringen, Henlægning af Mobiliseringsdepoter, Koncentration o. a.

Dette Forhold i Forbindelse med, at der til Neutralitetsbevogtning kræves militære Styrker i Sønderjylland og af nationale Grunde formentlig bør ydes Modstand mod en eventuel Besættelse af Sønderjylland; alt dette medfører, at man ikke kan lægge alt an paa den Grundopstilling i Øforsvaret som i og for sig vilde være det strategisk rationelle, idet man derved indtog Dækning mod den farligste Situation, nemlig den, hvor vi ikke ved egen eller allieret Hjælp har Herredømmet i vore Farvande.

Men det skal bemærkes, at Hæren i sine Dispositioner regner med, naar paakrævet, at lægge Vægten paa Øforsvaret ved at trække de jyske Styrker over til Ejen ved Fredericiaoverfarten. Af særlig Betydning vil det være, at Hærens Artillerimateriel fortrinsvis opbevares der, hvor Landets Sikkerhed i første Række kræver det.

Hvad Øforsvaret, specielt Sjællands Forsvar, iøvrigt angaar, saa har jeg her i Selskabet før benyttet det Billede som en engelsk Militærforfatter har anvendt: Til et Øforsvar, hvor der maa regnes med Invasionsforetagender, kræves saavel en Flaade som en Hær, "Flaaden er forwards og halfbacks, Hæren er bæks og Maalmand."

Det er alle bekendt, hvor vanskeligt det er eksakt at bevise, hvorfor Flaaden bør have en ganske bestemt Størrelse og Sæmmensætning uden at kunne være ringere i kvalitativ og kvantitativ Henseende. Beviset er et Skøn, der bygger paa indgaaende strategiske, taktiske og tekniske Overvejelser. Som Grundlag for disse Overvejelser har man imidlertid valgt det der maa anses for Mindstemaalet af de Hovedopgaver, som Flaaden inden for det samlede Forsvar maa kunne løse - Sjællands Forsvar - Men naar man skal besvare dette "hvorfor" om Flaadens Størrelse og Sæmmensætning, er det for saa vidt rigtigere at give det indirekte Svar, at Flaaden bør have en saadan Styrke, at den Risiko, der er forbundet med et Angreb i Form af Invasion paa Sjælland, skønnes at være saa betydelig for en Modstander, at man kan ~~kan~~ gøre sig Haab om, at han vil afholde sig derfra. I disse Betragtninger har man foruden Flaaden regnet med en Hærstyrke paa Sjælland; thi mangler

denne, vil Fjenden - i alt Fald hvis det drejer sig om Okkupationsforetagender Syd fra - kunde vælge korte søværts Forbindelser saaledes beliggende, at Flaaden vanskeligt kan gribe ind, idet Fjendens Landgangsstyrke kan se bort fra Opmarchlængder og Vanskeligheder i Land, naar den ingen Modstand møder.

Garantier kan Flaaden med de korte Distancer, der findes mod Syd og mellem Øerne, formentlig ikke give, idet man her samtidigt maa tage Flaadens egne vanskelige Operationslinier fra Øst til Vest med i Betragtning. Men det er værd at fastholde, at Flaaden har fastsat sin Styrke efter Kampen om Forsvarets sidste Skanse - Sjælland - saaledes at en Reduktion af Flaaden er umulig, hvis den i det hele skal kunne løse sin Part af Selvstændighedsforsvaret.

Hvorledes Flaaden skal løse denne og andre Opgaver, tillader Tiden mig ikke her at uddybe, det skal blot understreges her, hvor overordentlig vigtigt det er, at Flaadens Baseringsforhold specielt i Smaalandsfarvandet forberedes. Dette er ogsaa nævnt i Viceadmiralens og Marinestabens Udtalelser, idet der heri anføres: "Under disse Forhold vil det være rigtigt at basere Flaaden i Smaalandsfarvandet og i Tide træffe alle de hertil hørende nødvendige Forholdsregler i Retning af Forsvar af Adgangene, Kommunikations- og Forsyningstjeneste samt alle ~~de~~ nautiske Forholdsregler, dette er ^{en} ganske nødvendig Betingelse for Flaadens rettidige Optræden".

Jeg skal dernæst i korte Træk omtale Flaadens Bestanddele. Det er som bekendt Strategien, der i alt væsentlig er bestemmende for Antallet af Enheder af de forskellige Typer; medens det er Taktikken og Teknikken, der er bestemmende for Typernes Beskaffenhed og Materiellets Levealdre.

Men det er klart, at hvor man, som Forholdene er af politisk- økonomiske Grunde, som man nu engang ikke kan se bort fra, er bundet til visse Maximumstal for samlet Tonnage for Artilleriskibe og Torpedofartøjer (nemlig 18000 og 7000 ts), er her Spørgsmaalet om Antal Enheder og Typevalg uløseligt forbundet. Naar man er bundet til en vis samlet Tonnage, bliver Kravet om Antal Enheder - det strategiske Krav - og Kravet om størst mulige Kampværdi for

den enkelte Enhed - det taktiske Krav - stærkt modstridende. Ved Typevalget gør endvidere særlige strategiske Hensyn til de militærgeografiske Forhold sig gældende.

Den røde Traad i dette vanskelige Valg af Enheder og Typer synes at maatte være, at samtidigt med at man skønner at faa det fornødne Antal Enheder til at løse den før omtalte Hovedopgave, bør man lægge al Vægt paa at vælge Typer med den størst mulige Kampkraft, hver til sit bestemte Formaal. Samtidigt maa det tilstræbes, at disse Typer kan samvirke under de flest mulige Forhold i vore Farvande som en homogen operationsduelig Flaade.

I det forangaaende nævnede jeg Hensynet til de specielle militærgeografiske Forhold; man bør formentlig være lige varsom med at over- eller undervurdere ^{yd} Betragtningen af disse. Nogle synes tilbøjelige til i for høj Grad at lade disse Forhold ude af Betragtning og drage Erfaringer fra Operationer paa de aabne Have, som er inkommensurable med Operationsforhold i vore Farvande, andre er tilbøjelige til ved Typevalget at tage overdrevent Hensyn til visse Farvandsveje eller fæster sig for meget ved vore indre Farvandsafsnit.

Det er ikke nok, at vore Fartøjstyper kan færdes, de maa kunne kæmpe, naar Forholdene kræver det og der, hvor de kræver det.

For inden for det formentlig muliges Rammer at kunne fremstille en homogen, kampkraftig Flaadestyrke, maa man renoncere paa adskilligt Materiel, som man ingenlunde vil bestride Ønskeligheden af at raade over, saasom Krydsere, specielt Minekrydsere, Jagere, Motortorpedobaade, Mineundervandsbaade, Hangarskibe m.m.

Til Ekclairering og Anti-Ekclairering maa man i udstrakt Grad basere sig paa Anvendelse af Luftmateriel. Alene dette taler for Nødvendigheden af, at Flaaden besidder sit eget vel udviklede Flyvevæsen til intimt Samarbejde.

I det efterfølgende skal jeg i korte Træk omtale det af Viceadmiralen og Marinestaben foreslaaede Skibsmateriel, dernæst Flyvemateriellet og endelig fremsatte nogle Bemærkninger om Københavns Søbefæstning og forskellige Kystbatterianlæg.

Som bekendt har Viceadmiralen og Marinestaben fremsat Forslag om et Linjemateriel bestaaende af:

4 Artilleriskibe & ca. 4500 ts.

12 Torpedobaade & ca. 300 ts.

12 Undervandsbaade & ca. 300 ts.

2 Mineskibe paa tilsammen ca. 1000 ts.

ca. 6 særlige Minestrygningsfartøjer.

Minespærringsmateriel med ca. 6 Bevogtningsfartøjer og

ca. 4 Minekraner, foruden Depot- og Arbejdsfartøjer.

Dertil forskelligt Reservemateriel og Skibe til særlige Øjemed.

Hvad Artilleriskibstypen angaar, saa er der formentlig overvejende Enighed inden for dette Selskab om Nødvendigheden af, at vi besidder en Type, der er den moderne lette Krydsertype, Washington-Krydseren iberegnet, overlegen. Den nærmere Motivering herfor er sikkert vel kendt, blandt andet fra Viceadmiralens Redegørelse i Udtalelserne til Regeringslovforslaget. Hovedargumentationen er jo denne, at besidder vi ikke Artilleriskibe, vil en Modstander kunne tage Kampen op med vort øvrige Flaademateriel uden at ~~risik~~ høve at løbe den Risiko at sætte sine værdifulde Enheder ind og endvidere, at Artilleriskibe er et uundværligt Rygstød for de andre Flaadedele. Desværre er det her som i andre Lande overmaade vanskeligt at gøre endog visse Kredse af selv den forsvarsvenlige Del af Befolkningen dette begribeligt. Det er en daarlig Trøst, at det er et alment Fænomen i alle Lande, at det er vanskeligt at faa gennemført den største Artilleriskibstype, ligegyldigt hvor stor eller hvor lille den er. Man ser nu forskellige Lægmænd gøre sig til Talsmand for rullende Batterier i Land i Stedet for Artilleriskibe, de synes at mangle Forstaaelsen af, hvor uundværlige disse er til alle Flaadeoperationer, og hvor magtesløse Batterier i Land er i Mørke og Taage, end sige naar de skal køre om Kap i Land med Skibe, der løber Fart paa Søen. Batterier i Land har deres Betydning til Dækning af Positioner, som er udsat for Angreb fra Søen eller i meget snævre Passager, eventuelt i Forbindelse med Minespærringer, for at hindre Passage som i Dar-

danelleerne.

I Søværnsloven af 1922 er der opført 6 Orlogsskibe paa tilsammen ca. 18000 ts. Viceadmiralen og Marinestaben har nærmere motiveret, at de 18000 ts., som før nævnt, bør omsættes i 4 Skibe à 4500 ts., for blandt andet at kunne føre 4 - 24 cm Kanoner i Dobbelttaarne samtidigt med, at de faar den fornødne sekundære Armering paa 6 & 8 12 cm ^{H.H.K.} og Pansring. Det maa bestemt fraraades at gaa længere ned med Hovedskytsets Kaliber, da man saa kommer til at mangle den fornødne Overlegenhed over for Krydsere, og at have mindre end 4 Kanoner af Hovedkalibret maa som bekendt af Ildledelseshensyn anses for lige saa forkasteligt. Skroget er foreslaet ca. 1.5 Meter højere end i "Herluf Trolle" Klassen, man har været ganske klar over det betænkkelige ved at afvige noget fra den rene Monitortype med dens ringe Syns- og Maalflade, men man har ment det vigtigere at opnaa en betydelig større Stabilitet blandt andet ved Overkrængninger som Følge af Skud-Lækager, og i det hele at faa større Sødygtighed. Man har ment at burde give Afkald paa Torpedoer ligesom i "Sverige"Baadene; men det bør formentlig nærmere diskuteres om man bør anbringe 2-Triple-Torpedoapparater paa Dækket ligesom i den nye tyske Panserkrydser. Ligeledes bør det nøje overvejes, om man bør overgaa til Diesel-elektrisk Drift som i det projekterede finske Artilleriskib eller til Motor drift som i den nye tyske Panserkrydser, her mener man endog at kunne opnaa en Fart paa 26 Knob med Motorer. I det hele vil der blive adskillige tekniske Problemer at løse, da man maa forlange, at den nye Artilleriskibstype i saa vid Udstrækning som muligt skal tilfredsstille alle Tidens Krav i Retning af Flydeevne, Stabilitet, størst mulige Skydefrihed, hurtig Manøvreevne for Torpedoer, Minesikring, Gassikring, alle moderne Radioinstallationer og øvrige Meddelelsesmidler, moderne nautisk Udstyr, Beskyttelse mod Luftangreb og Brand, moderne Ildslukningsmidler, Hydrofonanlæg, kunstig Taageinstallationer m.m.

Om det finske Artilleriskib skal oplyses, at det er projekteret til 3900 ts. med 4 - 24 cm Kanoner i Dobbelttaarne og 8 - 12 cm Kanoner; men det faar meget ringe Pansring, to tynde Dækspansere paa 20 mm og 25 mm og et smalt Panserbælte i Vandli-

nien paa 115 mm Tykkelse. Til Gengæld har man tilstræbt Torpedosikring ved langskibs Skodder i Borde.

Torpedobaadstypen.

Ligesom Artilleriskibstypen er den planlagte Torpedobaadstype afstemt efter vore særlige Operationsformaal og vor Militargeografi. Man har i denne Type fastholdt den rene Torpedobaadstype, hvis Hovedformaal er Nattorpedobaadsangrebet og hvis sekundære Anvendelse er Mineudlægning, Undervandsbaads-Dækning og Nataklaire-ring. Jeg har hørt Diskussion om denne Torpedobaadstype i det hele var et formaalstjenligt Led i vor Flaade, idet man har anket ~~om~~ imod den, at den paa Grund af sin relativt ringere Fart og Artilleriarmering var den moderne Jagertype underlegen og et Bytte for denne.

Ud fra lignende Betragtninger forekommer det mig, at man fuldt saa vel i andre større Mariner kunde fordømme Jagertypen, da den moderne lette Krydser dog baade er hurtigere og kraftigere end Jagerne.

Iøvrigt er at bemærke, at skal man op paa Jagerfart d.v.s. fra 32 - 36 Knob og mener at burde kunne optræde under samme Vejrforhold med samme Fart, saa maa man, hvis man vil bevare Kampkraften - Torpedoarmeringen - ogsaa op paa Jagerstørrelse d.v.s. ikke under ca. 800 ts. Men at optage Jagere paa vor Flaadeplan ligger efter min Mening uden for det økonomiske opnaaelige, naar man samtidigt skal tilfredsstille Kravet om at besidde et vist Antal Enheder. Vi vilde kun faa 4 & 5 Jagere i Stedet for 12 Torpedobaade, og kun ca. $\frac{1}{3}$ af de Torpedorør, der haves i de 12 Torpedobaade. Det har ogsaa været paa Tale i Stedet for Torpedobaade at overgaa til Motortorpedobaade. Det kan ikke nægtes, at Motortorpedobaade havde en vis Succes ved enkelte Lejligheder under og efter Verdenskrigen f. Eks. i Adriaterhavet og ved Angrebet paa Bolschevikflaaden i Kronstadt Havn. Men man ^{maa} ikke lade ude af Betragtning, at begge Steder drejede det sig om Operationer under gunstige Vejrforhold, i sidstnævnte Tilfælde om et ganske lukket Farvandsafsnit. Motortorpedobaade er jo kun en Slags Automobilracere paa Søen, de er blottet for alle Beboelsesbekvemmeligheder for at kunne ligge let paa Vandet, de er uskikkede til Optræden i daarligt Vejr spe-

cielt Vinterdage, de er relativt dyre,^{da} de ~~er~~ erfaringsmæssigt er
bekostelige at vedligeholde, skrøbelige og har kort Levealder. Saa-
vidt vides lægger man nu ogsaa ringe Vægt paa dem i Sverige, Fin-
land og England, hvor man tidligere har stillet en Del For^{vent}anstnin-
ger til denne Fartøjstype. Jeg vil imidlertid ingenlunde bestride,
at det under flere Omstændigheder vilde være et værdifuldt Vaaben
for Flaaden at raade over, og det vilde i alle Tilfælde være af
Interesse at prøve denne Skibstype, maaske kan de anskaffes paa
Konto Bevogtningsfartøjer til Minespærringer. Man maa i alle Til-
fælde med Sympathi slutte sig til Tanken om ~~at~~ de første Forsøg paa
Samarbejde med private Motorbaade, og der bør arbejdes hen til en
lignende Organisation som i Sverige, idet saadanne Motorbaade for-
mentlig kan yde god Nytte i Kommunikations- og Efterretningstjene-
sten og til andre Hverv. Men erstatte vore Torpedobaade kan Motor-
torpedobaade efter min Mening ikke, blandt andet heller ikke til
Mineudlægning under ugunstige Væjrforhold eller til Neutralitets-
tjeneste under samme.

Det har endvidere været paa Tale i Stedet for Triplerør at
have Doublerør, for i Stedet for 75 mm Kanoner at installere 87 mm.
Dette forekommer mig irrationelt. Man renoncerer paa den egentlige
offensive Kampkraft mod de værdifulde Maal for at indføre en Ar-
tilleriarmering, hvorved man dog bliver den moderne Jager underle-
gen, ikke alene i Kaliber og Kanonantal; men ogsaa i artilleristisk
Underlag. Mine Erfaringer fra 3 Vintre i Torpedobaade er, at man
kun relativt sjældent kan præstere noget af Betydning med sit Ar-
tilleri i Torpedobaade paa 2 - 300 ts.

Alt taget i Betragtning mener jeg, at man med Rette kan
haabe, at vor nye Torpedobaadstype vil vise sig ~~saadant~~ særdeles
hensigtsmæssig for vore Forhold. Om denne Type kan iøvrigt oplyses,
at den bliver paa ca. 332 ts. den bliver ca. 60 m lang og kommer
kun til at stikke 2.3 m, dens Fart fuldt udrustet bliver mellem
27 - 28 Knob, dens Aktionsradius med 24 Knob 480 Sml. i 20 Timer,
med 22 Knob 550 Sml. Maskinkraft ca. 6000 H.K. ca. 30 Miner, Be-
sætning 48 Mand, Pris ca. 1.8 Mill. Kroner pr. Baad.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

Undervandsbaadstyper.

Igennem en lang Række Erfaringer er vi naaet til en Undervandsbaadstype, som formentlig maa anses for særdeles vel egnet til vore Farvande. Paa Grundlag af disse Erfaringer bør der til den nye Undervandsbaadstype formentlig stilles følgende Hovedfordringer:

Deplacement ca. 320 ts. (neddykket).

Dette Deplacement er kun ubetydeligt (ca. 3 %) større end Daphne Typen, begrundet ved Ønskeligheden af forøget Overfladefart. Dette vil formentlig kræve en lille Forøgelse af Daphne Typens Længde, antageligt ca. 2 m. I Tidsskrift for Søværnets Januarhæfte har Kaptajn Mægaard fremsat nogle taktiske Betragtninger, som jeg ganske kan dele og som netop blandt andet stiller Krav om større Overfladefart af Hensyn til det taktiske Samarbejde med vore Artilleriskibe..

Dybgaende ca. 2.8 m Maximums Dybgaende.

Man har allerede i "Rota" og "Daphne" Typen forladt det tidligere Krav om et Maximums Dybgaende, der muliggjorde Passage af Bøgestrømmen, da det ikke var muligt at opnaa tilfredsstillende Sødugtighed og offensiv Kraft indenfor en saadan Begrænsning.

Armering.

Torpedoarmering. 4 - 45 cm Torpedoer i Stævnene (som i Daphne-Typen).
1 - 45 cm Torpedorør i drejeligt Tversapparat (som i Rota). 2 - 45 cm Torpedorør agter (som i Daphne-Typen).
4 Reservetorpedoer foruden 7 Torpedoer i Rørene (ialt 11 Torpedoer).

Der bør formentlig lægges megen Vægt paa en ~~stærk~~^{stor} Torpedoarmering, specielt de 4 Stævnørør, da det ganske utvivlsomt er af stor taktisk Betydning at kunne udnytte en kortvarig Chance, øjeblikkeligt og fuldstændigt, en Chance som maaske kun viser sig een Gang i Løbet af en Krig.

Der kan diskuteres om man i nogle af Baadene bør have Mineinstallationer i Stedet for det drejelige Tversapparat, henset til den betydelige moralske Virkning det har at raade over mineudlæggende Undervandsbaade, men dels er Spørgsmaalet mineteknisk set særdeles vanskeligt at løse paa en i alle Henseender tilfreds-

stillende Maade og dels er det Antal Miner, der kan udlægges pr. Baad saa ringe, at der ^{er} yderst faa Chancer for faktisk at opnaa Minevirkning, mig forekommer det derfor betænkeligt at opgive det reelle for det problematiske.

Artilleriærmering.

1 - 57 mm A.L.K.

2 (subsidiært 1) 20 mm A.L.K. Maskingeværer.

2 - 8 mm Reculgeværer.

Naar det formenes rigtigere at gaa fra Daphne-typens 75 mm P.K. til de 57 mm A.L.K. skyldes det, at Erfaringerne synes at pege paa, at de ved dette sværere Kaliber opnaaede Fordele ikke tilstrækkeligt opvejer de samtidigt medfulgte Mangler.

Fart.

Uddykket: mindst ca. 15 Knob.

Neddykket: ca. 8 Knob.

Iøvrigt skal jeg her ikke komme ind paa andre Enkeltheder.

Mineskibstypen.

Til Mineskibe henregnes som bekendt 2 Skibstyper af forskellig Karakter, Minekrydsere og Mineskibe specielt egnede til Arbejde med Udlægning og Optagning af Kabelminespærringer.

Ihvorvel det i og for sig vilde være rationelt først og fremmest at lægge Vægt paa den første Type, da denne er beregnet paa Udlægning af den ~~fx~~ til Krigsførelsen bedst egnede Minetype, nemlig den selvvirkende Mine, saa vil en Krydsertype med tilstrækkelig Fart, Minebeholdning og Armering være meget bekostelig (den svenske Hangarmine-Krydser er saaledes opført til et Beløb af 16½ Mill., en for vore Forhold egnet Krydser maa anslaaes til ca. 8½ Mill.).

Bibeholdelsen af vort Kabelminemateriel, der jo er af særlig ideel Beskaffenhed, idet vort Minesystem muliggør, at vore selvvirkende Miner ogsaa kan anvendes som Kabelminer, maa anses for nødvendig som Spærremateriel under Neutralitetsforhold, men Kabelminesystemet kræver som bekendt særligt indrettet Minefartøjsmateriel til Udlægnings-Spærringsarbejder og Optagning og svarende til den Brug, man kan forvente af Kabelminespærringer maa Flaaden

raade over 2 Mineskibe og ca. 4 Minekraner. Det vil være ubetinget heldigt, om i alt Fald det ene af disse Mineskibe har tilstrækkelig Fart til at kunne følge og taktisk samvirke med vore Artilleriskibe, et Krav der desværre er modstridende med det ønskelige i at have den størst mulige Minebeholdning. Det kan desværre ikke bestrides, at vort eneste Mineskib "Lossen" langt fra er up to date; i en ny Type vilde adskilligt kunne arrangeres mere praktisk, et Bevis paa, at det ikke alene er Mineskibes rent skibbygningstekniske Levealder man maa regne med, men ogsaa med ~~vort~~ Levealder som skyldes Hensyn til Udviklingen. Tiden tillader mig desværre ikke at komme nærmere ind paa denne Type eller paa det meget vigtige Spørgsmaal om Kravene til Minestrygnings- og Minesikringsmateriellets Beskaffenhed, men jeg vil gerne fremhæve, at jeg anser det for uomgængeligt nødvendigt, at der organiseres et betydeligt Minestrygningsvesen med hvad bruges kan af civilt Fartøjsmateriel. Man bør formentlig mindst raade over 4 Flotiller à 10 Fartøjer, og disse burde periodevis indgives i Fredstid for straks ved Mobilisering at kunne indgaa i Flaaden med alt dertil hørende Materiel og Personel.

Reserven.

Foruden det nævnte Liniemateriel er til Reserven, hvortil henregnes Materiel, der har overskredet Levealderne for Liniemateriel i Viceadmiralens og Marinestabens Forslag opført:

- 1 & 2 Artilleriskibe
- ca. 9 Torpedobaade
- ca. 2 Undervandsbaade
- 1 Mineskib

og til

Skibe til særlige Øjemed

- 1 Kongeskib
- 1 Krydser til oversøisk Fart
- 2 Opmaalings-skibe
- 4 Fiskeriinspektionsskibe
- 1 Værkstedsskib til Undervandsbaade

1 Tender

1 Brændselsdepotskib.

Flyvevæsenet.

Det kan næppe bestrides, at Flyvevæsenet nu til Dags indgaar som et af en Flaades vigtigste Led. I den nugældende Søvarnsordning af 1922 findes der hverken materiel- eller personelorganisatoriske Rammer for Flyvevæsenet, hvad Materiellet angaar findes der kun under "Linien" i § 4 anført Flyvemateriel. Alt var jo den Gang i Udviklingens Morgenrøde. Siden den Gang har vi ogsaa herhjemme høstet betydelige Erfaringer, saaledes at man nu baade kan og bør gaa ind for en fast Organisation. I Overensstemmelse med Viceadmiralens og Marinestabens Standpunkt i 1922 fastholder disse Myndigheder ogsaa nu, at Flaaden bør beholde sit eget Flyvevæsen. Af disse Myndigheders Udtalelser til Regeringslovforslaget skal specielt fremhæves følgende:

"Vor Flaades Flyvevæsen er af ganske særlig Betydning for vor Flaades Optræden, for det første fordi Flaaden - af økonomiske Grunde - maa give Afkald paa at besidde de Skibstyper som andre Flaader anvender til Ekclaireringsopgaver..... og derfor i første Række maa basere sin Efterretningstjeneste paa Flyvevæsenet. Det er et ofte anvendt Udtryk, at en Marines Flyvevæsen er "Flaadens Øjne". Det er lige til, at den, der ser mest, ved mest og derfor bedst kan disponere baade i Angrebet og i Forsvaret. Søkrigsførelse bygger ganske paa de Meddelelser, Efterretningsvæsenet kan tilvejebringe, en "blind" Flaade er ogsaa "lam", den vil aldrig kunne optræde rettidigt og paa rette Sted eller naa sin fulde Styrke (kunne koncentreres) og den vil hyppigt være saarbar, fordi den ikke er sikret. For vor Flaade er Ekclaireringen af særlig Betydning, fordi vort Flaademateriel for - indenfor en given Størrelse - at besidde den fornødne Kraft kun har relativt smaa Farter.

Men foruden at være Flaadens Øjne og tjene i Efter-

retningsøjemed er et maritimt Flyvevæsen ogsaa uundværligt i moderne Søkrigsførelse til taktiske Opgaver (Angreb paa fjendtligt Flaademateriel - Torpedo- og Bombeplaner - og Afværgelse af Luftangreb paa eget Materiel, Nedkæmpning af fjendtligt Luftrekognosceringsmateriel, taktisk Ekclairering og Sikring, Artillerinedslagsobservationer, Meldingstjeneste m.m.)

Ved et utrætteligt og dygtigt Arbejde er det lykkedes vort Flyvevæsen i de senere Aar at faa indført en Jagertype og en Spejdermaskine, som vist maa siges at være fortræffelige Typer til vort specielle Brug, af den nye Jagertype besidder vi 13 Maskiner, og af den nye Spejdermaskine 6. Efter Viceadmiralens og Marinestabens Udtalelser maa Flaaden foruden Luftfartøjer til Skolebrug og særlige Formaale mindst kunne disponere over

3 Jagereskadriller & 9 Fartøjer	-	27
2 Spejdereskadriller & 9 Fartøjer	-	18
1 Bombe- og Torpedoeskadrille	& 9 Fartøjer	<u>9</u>

Ialt 54

til egentlig krigsmæssig Brug. Dette Antal er snarere ansat for lavt end for højt, og det bør bemærkes, at heri er ikke beregnet noget Materiel til permanent Stationering til Luftforsvar af København. Man maa haabe, at det ogsaa snart vil lykkes vort Flyvevæsen at faa anskaffet Bombe- og Torpedomaskiner af ligesaa vel-egnet Type som vort Jager- og Spejdermateriel, da vi først herigennem faar indført Materiel med virkelig offensiv Kampkraft mod Skibsmateriel.

Omend det falder noget uden for Foredragets Rammer skal jeg endelig omtale Københavns Søbefæstning og Kystbatterier i vore Farvandsafsnit.

Søbefæstningen er stadig et uundværligt Led i hele vort Søforsvar, saaledes som ogsaa klart paavist af Chefen for Københavns Sødefension i dennes Udtalelse, der er bilagt Viceadmiralens og Marinestabens Udtalelser til Regeringslovforslaget. De strategiske Hovedargumenter for Bevarelsen af Københavns Søbefæstning

er, at denne danner et uundværligt Rygstød for det bevægelige Søforsvar og Mineforsvaret til Hindring af Bombardement af København og Raids fra Søen mod Københavns Havn, og dernæst at jo mere Københavns Søfront svækkes jo mere findes Flaaden til København. Den i det førnævnte angivne Flaadestyrke har derfor til Forudsætning, at i alt væsentlig maa Københavns Søbefæstning bevares. Ligesaa ^{ir}rationelt som det vilde være at regne med, at rullende Artilleriemateriel i Land kan erstatte vore Artilleriskibe i Farvands~~for~~^{forsvaret}, ligesaa forkasteligt vil det være at basere Søforsvaret af København paa Materiel paa Søen uden en Søbefæstning i Ryggen.

Fordi en Forsvarsgren igennem Tiderne er bleven forsømt er dermed hverken bevist, at det er berettiget, at den er bleven forsømt og det synes heller ikke "eo ipso" en Grund til at forsømme den yderligere.

Men naar Hensyn atter skal tages til det, der formentlig er økonomisk opnaaeligt og til "Flaadens katastrofale Forfald" - Udtryk der for nyligt er anvendt i en Tidsskrifts-Artikel af en af Forsvarsudvalgets Medlemmer, saa maa det i første Række være af Betydning, at faa Flaaden bragt paa Fode, idet et Forsvar enten af København eller andet Steds, mod Angreb fra Søsiden - først og fremmest maa kunne imødegaas af Flaaden.

Det gælder derfor nu i første Række om at faa Flaaden i Orden, men samtidigt maa det ogsaa fastholdes, at Søbefæstningens i Forvejen kompromitterede Effektivitet ikke yderligere kan forringes.

Hvad angaar Kystbatterier ude i vore Farvande, da er det som før nævnt først og fremmest af Betydning, at Flaadens Basis i Smaalandsfarvandet forsynes hermed. Smaalandsfarvandet har jo betydeligt vundet i Værdi som Basis efter Tolkedybets Uddybning, men det er ubetinget nødvendigt, at specielt dette Løb dækkes mod Forsækningsforetagender og Minelægninger, og hertil bør et kraftigt hurtigskydende Batteri med helst 4 moderne Stk. 15 cm Kanoner paa Møen ved Madses Klint tjene. Men ydermere bør der anbringes Batterier paa Falstersiden ved Stubbehage til Dækning af Hestehoveddyb; ved de vestlige Adgange bør der

anbringes et eller flere Batterier til Dækning af Minespærringerne og Kysten paa Sjællandssiden ved Korsør Skov og et Batteri paa Helleholm. Der kan ligeledes være Brug for Batterier paa Raagø til Dækning af Forpoststillingen i Staalbybet.

I Lillebæltsafsnittet kan der blive Brug for Batterier til Dækning af de der projekterede Minespærringer ved Aarø og Thorø og eventuelt paa Lyø. Erø og Avernakø og paa Fyensiden lige over for Lyø. Det stiller sig saa heldigt, at Hæren raader over ret betydelige Mængder ældre opmaganiseret Skyts og Projektører, saaledes over saavidt vides ca. 28 Stk. 9 cm og 15 Stk. 75 mm K. samt ca. 60 Stk. 90 cm Projektører, saaledes at Udgifterne ikke vil være uoverkommelige, desværre er Ammunitionen gammel og Beholdningerne smaa.

Mangt og meget i det her skitserede er jo ikke nyt; men dels er alt nyt ikke godt ligesaa lidt som alt godt er nyt. Dette gælder særligt den strategiske Side af Forsvarsplanen. Som fremgaar af selve Foredragets Titel mener jeg heller ikke, at der kræves revolutionerende Ændringer i Flaadeplanen af 1922, det er nærmest en teknisk Fornyelse og Udfyldning der tiltrænges, kort sagt Penge, Penge og atter Penge. Penge til Materiel og Penge til krigsmæssige Udrustninger.

Man maa haabe, at der nu maa blive bevilget de fornødne Midler til at Flaaden bliver i Stand til med Virkning at kunne udføre sin Pligt i Kamp for Landets Forsvar i Overensstemmelse med dens aarhundredgamle Traditioner.